

РІВЕНЬ АДАПТАЦІЙНО-РЕЗЕРВНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ УЧНІВ СПЕЦІАЛЬНИХ МЕДИЧНИХ ГРУП 5–9 КЛАСІВ СІЛЬСЬКИХ ШКІЛ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ З СУГЛОБОВИМИ ПРОЯВАМИ ДИСПЛАЗІЇ СПОЛУЧНОЇ ТКАНИНИ

Роксолана ТИМОЧКО-ВОЛОШИН, Володимир ТРАЧ

*Львівський державний університет фізичної культури,
м. Львів, Україна, e-mail: roksolana_t@ukr.net*

Вступ. Дедалі більшої популярності серед науковців набуває визначення поняття «здоров'я» з погляду теорії адаптації. Загалом – це здатність організму в різних умовах поступово змінювати свої функціональні параметри, забезпечуючи при цьому повноцінну діяльність усіх систем [4]. Захворювання ж розглядається як зрив процесів адаптації. Тривожною є тенденція щорічного зростання захворюваності дітей шкільного віку. У зв'язку з цим, при плануванні навчального та фізичного навантаження необхідно враховувати адаптаційно-резервні можливості (АРМ) та стан здоров'я школярів [1]. Показник АРМ має достовірні функціональні зв'язки з показниками типу реакції серцево-судинної системи на фізичне навантаження ($p \leq 0,05$), індексом Руфф'є ($p \leq 0,001$), рівнем соматичного здоров'я ($p \leq 0,001$) [2].

Іншим, не менш вагомим підґрунтям виникнення захворювань, науковці вважають значну поширеність дисплазії сполучної тканини (ДСТ), зокрема суглобових проявів дисплазії сполучної тканини (СПДСТ) [3].

Мета – визначити рівень АРМ учнів спеціальних медичних груп (СМГ) 5–9 класів сільських шкіл Львівської області з СПДСТ.

Методи: аналіз літературних джерел, антропометричні, фізіометричні методи досліджень, методи математичної статистики.

Результати і обговорення. У дослідженні брали участь 42 учні СМГ 5–9 класів з СПДСТ, які навчаються в сільських загальноосвітніх школах Золочівського, Буського та Перемишлянського районів Львівської області. Рівень АРМ школярів визначали шляхом розрахунку трьох індексів – Рорера (характеризує фізичний розвиток та обмін речовин), Робінсона (характеризує функціональний стан серцево-судинної системи, систолічну роботу серця та аеробні можливості організму), вегетативного індексу Кердо (стан вегетативної нервової системи як регулювального механізму адаптаційних процесів). Оцінка АРМ розраховується як середньоарифметичне значення бальних оцінок цих трьох індексів [2]. У результаті проведеного дослідження було встановлено, що в 20 учнів СМГ 5–9 класів з СПДСТ (47,6%) рівень показника АРМ є критично низьким, що характеризує «зрив адаптації» – різке зниження функціональних можливостей організму. У 50% досліджуваних (21 школяра) визначено низький рівень АРМ, який характеризує незадовільну адаптацію – значне напруження регуляторних механізмів. Лише у 2,4% рівень АРМ є середнім – помірне напруження регуляторних механізмів, функціональні можливості організму в стані спокою не знижені.

Висновки. За результатами проведеного дослідження визначено, що загальний рівень адаптаційно-резервних можливостей учнів спеціальних медичних груп 5–9 класів сільських шкіл Львівської області з суглобових проявів дисплазії сполучної тканини є низьким. Це свідчить про незадовільні адаптаційні процеси і потребує розроблення заходів (програми) підвищення функціональних можливостей організму цієї категорії дітей.

Ключові слова: здоров'я, адаптація, спеціальні медичні групи, дисплазія сполучної тканини.

Список літератури

1. Гозак С. В. Морфофункціональне состояние школьників и его зависимость от организации физического воспитания / С. В. Гозак, Е. Т. Елизарова // Медицинский альманах. – 2013. – № 6 (30). – С. 156–159.
2. Полька Н. С. Скринінгова оцінка адаптаційно-резервних можливостей дітей шкільного віку : метод. рек. / [Н. С. Полька та ін.]. – Київ, 2013. – 22 с.
3. Тимочко-Волошин Р. Поширеність суглобових проявів дисплазії сполучної тканини у дітей середнього шкільного віку сільських шкіл Львівської області / Р. Тимочко-Волошин // Науковий часопис Нац. пед. ун-ту імені М. П. Драгоманова. Серія 15, Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). – Київ, 2016. – Вип. 3 К 2 (71) 16. – С. 325–328.
4. Фізичне виховання і здоров'я : навч. посіб. / [О. Д. Дубогай та ін.]. – Київ : УБС НБУ, 2012. – 270 с.